

Našli Češi biblický Šalamounův chrám?

Izrael i celý svět možná brzy čeká překvapení. Čeští archeologové totiž nedaleko Jeruzaléma vykopávají chrám, jenž se nápadně podobá tomu Šalamounovu. Podle památkářů to znamená, že současný Jeruzalém je možná jiné místo, než kde stávalo biblické město. Zdejší nálezy tak mohou zásadně změnit pohled na historii.

Zatímco o Prvním chrámu v současném Jeruzalémě neexistují přímé archeologické důkazy, místo zvané Tel Moca ukryté pod dálničními mosty vydává překvapivé nálezy. „Začátkem devadesátých let se správa silnic rozhodla tuhle část dálnice číslo jedna mezi Tel Avivem a Jeruzalémem přestavět a zrušit tak obávanou zatáčku smrti,“ líčí Šua Kisilevičová z Izraelské památkové správy, jak na existenci chrámu vůbec přišli. Před výstavbou dálnice tu museli udělat záchranný průzkum. „Projektanti později potřebovali trochu změnit velikost a umístití pilířů. Tak jsme se vrátili udělat ještě další záchranný průzkum na tom malém kousičku země, kam se měl pilíř posunout. Nečekali jsme, že tam ještě něco najdeme. A na jednu jsme narazili na soubor náboženských předmětů. To bylo naprosto unikátní. Nic takového v celé

Foto: Štěpán Macháček

Filip Čapek z Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy u vykopávek

jižní Levantě nemáme,“ vysvětluje Kisilevičová.

Polovinu archeologů, kteří se vykopávkám věnují, tvoří čeští studenti a profesoři. Na výzkumu se podílí i Filip Čapek z Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy. „Kromě naší malé skupiny tady máme už jen lidi z Izraelského památkového úřadu, pár lidí z Tel Avivu a je to o to zajímavější, že máme dělníky Palestince, kteří nám vaří výborná jídla a dělají záchranné rekonstrukce

ní práce.“ Podle Čapka některé zdejší nálezy zásadně mění pohled na historii. A někteří věřící židů a křesťanů by z toho nemuseli mít radost.

„Řada lidí, kteří mají nějaké náboženské zázemí, vychází z biblických textů a z představy nějakého kontinuálního monoteistického kultu a chrámu v Jeruzalémě. Teď ale zjišťujeme, že centralizace neproběhla tak důkladně a že ten kult nebyl tak monoteistický, jak se předpokláda-

lo,“ přibližuje Čapek. Na místě totiž archeologové našli náboženské symboly několika bohů z různých kultů.

Šua Kisilevičová tvrdí, že to, co právě vykopávají, se velmi podobá biblickému popisu Prvního chrámu. „Je to stavba z téhož období. Má týž půdorys, jsou tu tytéž motivy, včetně dvou sloupů před vchodem do budovy. To všechno přesně známe z popisu Šalamounova chrámu.“ Podle ní archeologicky Šalamounův chrám v Jeruzalémě neexistuje, vykopávky by proto mohly být právě onou biblickou stavbou. „A co když je Šalamounův chrám tohle před námi? Co když je právě tady místo původního Jeruzaléma? Myslenka je to nebezpečná a spousta lidí by tohle určitě nechtěla slyšet,“ objasňuje Kisilevičová, proč je téma starého Jeruzaléma potenciálně výbušné.

Práce na lokalitě potrvají několik sezon. Češi by se na nich rádi i nadále podíleli. Cílem je tento naprosto unikátní chrám z biblické doby co nejdříve zpřístupnit veřejnosti.

■ **Štěpán Macháček**
zpravodaj ČRo na Blízkém východě

Pořad vysílá ČRo Radiožurnál
v neděli v 9.00, reprízuje ve 21.00.